

SZABOLCS

(Telefonsz. az Interurbán hálózatban: 132.)

POLITIKAI LAP.

(Telefonszám a városi forgalomban: 132.)

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Égész évre 8 korona.

Egyes szám 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer, szombaton.

Szerkesztőség: IV. ker., Vasuti-ut 17.

Kiadóhivatal: Iskola-utcza 3.

Lapunk a bel- és külföld minden nagyobb városában képviselve van

Báró Bánffy Dezső szegedi beszámolója.

Nyiregyházán is igen sokan rendkívüli érdeklődéssel várták báró Bánffy Dezső szegedi beszámolóját, mely e hó 9-én, vasárnap az egész ország élénk figyelme közepette ment végbe. Abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy a politikailag döntő erejű, hatalmas szárnyalású beszédet szórul-szóra, egész terjedelmében közölhetjük.

Tisztelt választó közönség!

Közel egy éve már annak, hogy önök körében megjelenhetni nem volt szerencsém. Sok hónapra terjedő betegeskedésem gátolt az önök körében való megjelenésben, de viszont őszintén szólva, nem is volt miről, hogy mint Szeged városa első kerületének önök bizalmából képviselője, beszámolhattam volna.

A képviselőház tanácskozásai nem adtak nekem alkalmat a felszólalásra vagy talán jobban mondva, az ottani divattá lett tanácskozási rend és ellenvéleménynek egyáltalában meg nem tűrése nekem legalább nem adott alkalmat arra, hogy állandóan fennálló aggodalmaimnak és egyes nagyfontosságú kérdésekkel szemben jelentkező ellenkező nézeteimnek kifejezést adhassak.

A lejtő, melyre az 1906. évi alakulással közéletünk jutott, mind sivárabb lett és az elvek állítólagos fentartásával, de tényleg feladásával hatalomra jutott kormány mindig csak a személyi bizalomra hivatkozva, sohasem az elvekre támaszkodva, lehet mondani, ellenőrzés nélkül vezette az ország ügyeit, míg végre a mai kátyuba jutottunk. Egy olyan kátyuba, amelyből a kijutás esélyei nagyon kedvezőtlenek, sőt alkotmányválsághoz is vezethetnek.

A politikailag unott és bizalmában megingott nemzet elfásultan látja ugyan a veszélyt, de nincs ereje vagy talán nincs kedve sem fölemelni tiltakozó szavát. A reményeikben való csalódás okait leverten keresi és elég szomorú, hogy ilyen körülmények között nem egy esetben a koronára és uralkodóházra is bizalmatlanul tekint. Pedig erre nem lehet oka. A koronának, az uralkodóháznak a nemzetel ellentétes érdekei nem lehetnek s ha a jövőt komolyan mérlegeljük, az egységes magyar nemzeti állam kiépítésének utjai ugyanazok, melyek az uralkodóház trónja biztosításának s állandó erősödésének is utjai. A magyar nemzet bizalmának az uralkodóházzal szemben nem lehet meginognia, mert tudnia és éreznie kell, hogy érdemes a bizalomra, megcsalatlásra pedig kárára volna a dinasztianak, árt a nagy hatalmi állásnak is. Hisz nem vitatható, hogy a kettős monarchiában minden nemzetnek, nemzetiségnek vagy néptörzsnek, kívül a kettős monarchia határain is vannak rokona, barátai vagy érdektársai, csak a magyar nemzet az, mely tudja, látja és érzi, hogy a nagy világon e kívül, nin-

csen számára hely" és hogy már csak azért is nem lehet más érdeke, mint az uralkodóházzal együtt haladnia, de éppen az elmondottakra tekintettel, a dinasztianak is megkeli értenie, hogy trónjának, nagy hatalmi állásának legnagyobb biztosítéka, sőt egyetlen biztosítéka a magyar nemzet.

A magyar nemzet érdeke az, hogy a Habsburgok birodalma, mint közép-dunai alakulás, úgy, amint van, együtt maradjon. Akár a szláv, akár a német-osztrák tartományok elválása, egy-egy hatalmas állammal hozzá a magyart közvetlen közelségbe és esetleg ellentétes érintkezésbe. De a dinasztianak érdeke, hogy a sok különböző és széthúzó osztrák nép mellett egy nagy és hatalmas egységes nemzetből álló Magyarországra támaszkodhassék.

Ezeket az igazságokat kell, hogy a dinasztia és nemzet egyaránt fölismerjék és ezzel a világtörténetben való jogosult szereplésüket hosszú időre biztosítsák. Ha föl nem ismerik, a legelső európai nagy összetűzés darabokra törheti a kettős monarchiát, ami úgy az uralkodóháznak, mint a nemzetnek súlyos válsága lenne. Ezeknek a tudata kell, hogy áthassa a magyar nemzetet és uralkodóházat egyaránt, ennek kell kölcsönös bizalmat hozni létre király és nemzet között, mely kölcsönös bizalom ereje, a jövő századok biztos haladásának is zálogát képezi.

Sajnos, ennek a kölcsönös bizalomnak alapjai is meginogtak az utóbbi három év kormányzatának ideje alatt, mert bizony a közélet hitelének alapja inog meg, ha a pártok mást hirdetnek programban és mást vallanak be audienciákon, kormányt vállaló előterjesztéseikben, gyakorlati politikájukban. Mert, ha egy párt abba a helyzetbe jut, hogy programját többségre jutása után sem valósíthatja meg, csak két ut áll előtte nyitva: vagy ragaszkodik programjához és nyílt küzdelemben igyekszik annak érvényt szerezni, vagy arra a meggyőződésre jut, hogy az ország érdeke előbbre való a más időkben, más helyzetek számára alkotott programnál. Ha ez az utóbbi meggyőződés érlelődik meg egy pártban, akkor erről őszintén, nyíltan kell a nemzetnek számot adnia. Amint a pártnak meggyőződése az ország iránti kötelességéről, a programjától eltérő, egy percig sem szabad haboznia, hogy mely uton haladjon tovább. Nyíltan kell megmondania a nemzetnek, hogy mit akar. Egy ma már nem élő, ősi, régi függetlenségi barátom mondotta két évvel ezelőtt nekem: „nagyon nehéz a mi helyzetünk, ti a múltban hazudtatok felfelé, mi hazudtunk lefelé, most azonban az a baj, hogy nekünk kell hazudni felfelé is, lefelé is.”

Nem állítom, hogy ebben a szellemes mondásban a valódi igazság van benne, de sok tekintetben megfelel a tényeknek és a felfelé, mint a lefelé való őszinteség hiánya, nem legkisebb oka a mai szomorú helyzetnek. Mert igaz az, hogy a hatalmat ugyanazokkal az eszközökkel kell érvényesíteni, amelyekkel megszerezték, mert különben az eszközök elsikkadnak és az ellenfél kezébe kerülnek. De akkor bekövetkezik annak a másik tételnek a megvalósulása, hogy a hatal-

mat ugyanazon eszközök döntik meg, melyek megalkották.

T. választó közönség! Talán nagyon hosszúra nyuló, elhangzó elmélkedéseim ki is meritették az önök türelmét; bocsánat érte, de úgy hiszem, időszerű volt ezeknek elmondása különösen most, midőn a válság kitört és midőn a válság megoldása érdekében Ófelsége a király egyes vezető politikusok véleményének meghallgatására Budapesten, a királyi várpalotában körünkben időzik. Nem tudom, mi lesz a kihallgatásoknak eredménye, de fájó szívvel látnám, ha a nemzet és királya közötti ellentétek még élesebbé válnának és folytatódna az a hároméves gyakorlat, mely 1906-ban a koalíciónak hatalomra jutásával kezdődött és máig meg nem szűnt és abban áll, hogy nem a nemzet különböző nézetű pártjai között foly a küzdelem, hanem a nemzet és a király között. A sokak által a múltban átkosnak nevezett kormányok idejében, az akkori vezetők bölcsesége megtalálta a módját annak, hogy többséget szerezzen azon nézeteknek, melyeknek megvalósítása nem hozott létre ellentétet a nemzet és királya között. Azóta és ma, a parlamentarizmus igaz fogalmai ellenére paktumokat, békekötéseket, talán csak fegyverszüneteket köt a nemzet királyával. Az ellentétekért így a mai böles vezetők az ódiomot a királyra hárítják, míg az alkotmányunk által nem ismert vétőjogot is elismerve, nem gondolva meg, hogy annak következményei mily károsak és mily kevésbé kedvezők a jövőre nézve. Az elvekké váló játszás ezen rendszere, az elvekké a nemzet érdekeinek megfelelő céloknak felfüggesztése az a lejtő, melyre jutottunk, amelyből menekvés nincs. Ha az ország érdekében levőnek találják vállalkozásukat, akkor nyíltan tegyék ezt és ne vállalkozzanak olyanokra, elveik felfüggesztésével, amit különben egyénileg nem tartanak helyesnek. Három éve teszik állandóan ezt. Magukkal ellentétéről-ellentétbe kerülnek, amint azt legfényesebben igazolja az általános választói jognak kérdése.

Hisz tudjuk, hogy a belügyminiszter ur a vezérő-bizottságban állandóan elítélte az általános választói jog érdekében megnyilvánuló többségi akaratot és ezután elveinek felfüggesztésével hozta létre azt a választói reformról szóló javaslatot, melyből hiányzik az általános jelleg, a községenkéntiség és titkosság.

Ilyen helyzeteket teremt az elvekké felfüggesztési rendszere, melynek, attól kell tartanom, az Ófelsége előtti kihallgatások rendjén, formulák gyártásával, a folytatását keresik.

A múltakban az volt a célja a vezetőknek, hogy a királyi politikát összhangba hozták a nemzet törekvéseivel és kiegyenlítették törekedvén az ellentéteket, maguk vállalták programjukért a felelősséget; míg ma az lett divattá, hogy a nemzet törekvései és nemes céljai felett alkudozásokat folytassanak a királlyal, tékét kössenek és mint már mondtam, talán csak fegyverszünetet, azzal a királlyal, kinek érdekei a nemzet érdekeivel azonosak.

A három évi kormányzás alatt mindig a királyra hárítva az ódiomot, sohasem a

Eisler Károly

cipők, napernyők, keztyűk,
Telefon 114.

divatáruházában rendkívül nagy választékban kaphatók
panama és szalma kalapok
cipők, napernyők, keztyűk, harisnyák, blousok, kocsitakarók, stb. Parfüm kivonat, rózsa,
gyöngyvirág, ibolya 3 korona 50 fillér. **Telefon 114.**

többség vállalva alkotásaiért a felelősséget, törvényre törvényt alkottunk, olyanokat, melyek legtöbb esetben érdekeinknek nem feleltek meg. Létrehoztuk Ausztriával 1917-ig a gazdasági közösséget, mely ellen a nemzeti közdelem idejében legerősebben harcoltunk, vállaltunk gazdasági érdekeinknek egyáltalában meg nem felelő terheket, annektáltunk a közjogi helyzet tisztázása nélkül, érvényben levő törvény ellenére törvényhozási elhatározás nélkül tartományokat, vállaltunk a törvényhozás tudta nélkül különböző kárpótlásokat, vállaltunk ugyancsak a törvényhozás tudta nélkül a szerb mozgolódás címén nagy katonai terheket, anélkül, hogy gondoskodni tudtunk volna arról, hogy gazdasági eszközökkel megkerestük volna a módját annak, hogy a balkáni ellentétes érdekek kiegyenlítettessenek, sőt Szerbia megfelelő gazdasági kielégítésével velünk érdekezéssé hozható volt.

Ha a pártok és vezetők szem előtt tartanák, micsoda terheket kell a nemzetnek a közel jövőben vállalnia, kissé nagyobb felelősségérzettel, több lelkiismerettel kutatnák, vajjon megbirja-e? És ha kutatnák, az eredmény nem lehetne más, mint hogy a nemzet teherbirásának fokozása sürgős kötelesség, még pedig olyan sürgős, hogy elébe tenni a pusztá hatalmi vágyak kielégítését ma már nincs idő. A nemzet és dinasztia érdeke egyformán megköveteli, hogy a nemzet képes legyen elviselni, örömmel is hozza meg az áldozatokat, a melyekre nemzetközi vonatkozásban szükség van. Nem is oly súlyos az áldozat, örömmel is hozzuk meg, ha a nemzet életcéljaiért hozhatjuk, a nemzet erőinek kifejlésére és a dinasztia javára. S ha akadnak államférfiak, akik csak terheket akarnak rakni a nemzetre, a nagy életcélokat pedig a békés fejlődés hamis frázisával takarják el, amely életcélok nélkül nagyság, hatalom, gazdasági és kulturális erő nincs, szándékuk meg fog törni azon, hogy gyöngye, kihasználta nemzetnek nincsenek anyagi erőforrásai, melyekre nagyhatalmi célok felépíthetők. Úgy, hogy ha vakok most azok az államférfiak, akik az önálló bankért való küzdelemben, a nemzet életcéljaiért való harcot meglátni nem tudják, látóvá fogja tenni őket a közel jövő, amikor súlyos pénzbeli áldozatokért közelednek a nemzethez. Sem kedve, sem elég ereje nem lesz ahhoz a nemzetnek, hogy áldozatokat vállaljon és viseljen. A kedv és az erő is az életcél eleveenségében van meg, melynek letörésére nagy bölesen vállalkoztak. A belső krízisek és rázkódtatások egész sora fog következni, amikor csak mint adóalanyhoz közelednek a nemzet felé, de durván visszalökik, ha magára és maga céljaira eszmél.

Ebből a szempontból korszerűsítés fontos-sága a bankkérdés. A nagy teherpróbát idebenn és kifelé, különösen a Balkán-politikában, csak úgy oldhatja meg, ha életcéljait nemcsak hogy el nem nyomják, de elölembé teszik. Ha a megteremtett önálló bank megoldván a közösség béklyóit, organizációba foglalja a nemzet erőit és gazdasági öntudatának felkeltésével és ébrentartásával, nemcsak áldozatkészségét emeli nagy fokra, de a képességét is, amellyel a nagyhatalmi terheket elviselheti. A kibontakozásra, becsület és tartós békét biztosító kibontakozásra más út nem kínálkozik, mint a gazdasági önállóság megteremtésével a nemzeti fejlődés útjára lépni.

Most aztán eljutottunk a válsághoz, melyet a bankszabadság megújításának vagy meg nem újításának kérdése idézett elő. — Valóságos Paprika Janesi-színházjáték előzte meg ezt a mai válságot. A hatalmon levő koalíció nagy többsége az önálló magyar nemzeti bank mellett foglal állást, e tekintetben legalább kijelentéseiben nem látszott hajlandónak elveit feladni. A koalíció kormánya azonban, ahelyett, hogy őszintén a

többség álláspontjára helyezkedett volna, vagy ha azt nem tartotta helyesnek, a konzekvenciákat levonta volna, tárgyalt a közös bank érdekében, illetőleg egy közös szabadság érdekében, vagy a mi azzal egy jelentőségű, kartellbank létesítésének ügyében.

Ime, most már itt a válság; a koalíciót támogató többség tekintélyes része az önálló magyar nemzeti bank felállítását törvény alapján követeli. A király előtt a vezérek, vagy azok többsége a hatalom maradhatása érdekében formulákat keresnek. Megint csak ott vagyunk, hogy az intező körök mást hirdetnek érintkezésükben és párttanácskozásokban és más megoldást keresnek audenciákon. Tovább csuszás, ez ismét a lejtőn, nagy gyorsasággal, oly csuszás, melynek eredménye lent a mélységben teljes összezuodást jelenthet. Hol innen a menekvés? Én alig látom. És ha látni merném is, csak ott keresem, ahol a nemzet kijózanodása mutatkoznék.

Különböző választóközönség, önök már régebbi idők óta ismerik az én nézetemet a bankkérdésre vonatkozólag.

A bankkérdés tekintetében álláspontom megmásíthatatlan, megdönthetetlen: feltétlen híve vagyok az önálló magyar banknak. Oly természetes gazdasági követelmény ez, hogy erről tulajdonképpen beszélni se kellene, mert hiszen ez képezi tulajdonképpen alapját annak, hogy 1917-re az önálló gazdasági berendezkedés tényleg létesíthető legyen. És mert az önálló bank képezi a gazdasági önállóság alapját, elborult szívvvel kell látnia az országnak, hogy a kormány mint rombolta le ezt az erősségünket.

Valóságos bűn-számba megy a kormánynak a bankkérdésben követett eljárása. Amikor a kormány minden eddigi kiegyezésnél csufosabb kiegyezést 2 százalékos kvótá-emeléssel megkötötte, ezt a csufos vereséget azzal szépítgette, hogy ezzel a kvótá-emeléssel tulajdonképpen az önálló bank létesítése van megfizetve. Pedig az önálló bank létesítésének sírásó munkáját már ekkor kezdte meg a kormány. Mert azok a jegyzőkönyvi megállapodások, amelyek arra vonatkoznak, hogy a bankszabadság meg nem hosszabbítása esetén Magyarország mily valután fizesse a közös terheket reá eső részét, ezek voltak már akkor a kiesztelt kerékkötők.

Most pedig, hogy végtére szint kellett vállalnia a kormánynak, előállott a kartellbankkal. Hogy milyen szemfényvesztés, pohintés az ország szemébe, de igazában, hogy mily országos becsapás akart lenni, ez a famózus kartellbank, azt nem kell, hogy én itt bővebben kifejtsem. Kifejtette ezt eléggé Popovics bankkormányzó, amidőn nyilatkozni kijelentette, hogy a kartellbank csakis szinleges bank lett volna. És ma az ország tulajdonképpen az osztrák kormánynak köszönheti, hogy a magyar kormány nem csapta be a kartellbankkal.

Követelem tehát feltétlenül az önálló magyar bankot és meg vagyok győződve, hogy ezt velem együtt az egész ország követeli. Ne áltassuk magunkat, nagy nehézségekkel kell megküzdenünk. És ez a nehézség ma még fokozva van a kormánynak szerencsétlen eljárása által. Mert a kormány sarkalatos jogokat adott fel azért, hogy ebben a kérdésben, ami pedig egyáltalában nem közös ügy, az osztrák kormánnyal tárgyalt, de még sokkal nagyobb nehézséget teremtett a kormány azért, hogy az országnak ezt a legvitálisabb közgazdasági kérdését a legveszedelmesebben kompromittálta az európai pénzpiac előtt. Kompromittálta különösen azért, hogy miután maga a kormány nem akarta az önálló bankot, hallgatagon tűrte, hogy terjedjen mindenfelé, de különösen a külföldön az a felfogás, hogy az ország gazdaságilag és pénzügyileg még nem érett arra, hogy az önálló magyar jegybankot léte-

sítse. A kormány a legkülönösebb mulasztással vádolható, mert nemcsak hogy nem tett semmit az ellen, hogy az országot a legérzékenyebben károsító ezen tévhit ne terjedjen, hanem még favorizálta is ezen, az önálló bank létesítése ellen részint rosszhiszeműleg, részint nagyképp tudakossággal publikált nézeteket.

A kormány bűne tehát, ha ma mindazok, akik igaz meggyőződéssel küzdenek az önálló bank létesítéseért, a legnagyobb nehézségeket kell, hogy utjukból elhárítsák a legkényesebb alaki és tárgyi nehézségeket. Mert meg kell törni azt az épp oly szégyenletes, mint veszedelmes tévhitet, hogy ez az ország, mely 1917-ben felállítja saját vámsorompóit, ne rendelkezhetnének pénzügyileg is önállóan. Vagy talán az önálló vámterületre sem vagyunk gazdaságilag eléggé érettek? Nos, én bízom még a magyar nemzet öntudatában és kétségtelennek tartom, hogy 1917-ben meglesz az önálló vámterület. Már pedig, ha meglesz az önálló vámterület, meglesz az önálló bank is. A kormány ugyancsak gondoskodott róla, hogy kifogyjunk az időből. De az ország erős akarata legyőzi ezeket a nehézségeket is. Még ha ideiglenes intézkedéseket kellene is tennünk, ezek is csak az önálló magyar jegybank létesítésének kétségtelen deklarálása s törvénnyel való biztosítása mellett lennének foganatosíthatók. Mert afelett többé kétségeknek fenforognia nem szabad: az önálló magyar jegybankot létesíteni kell, ha csak lehet már 1911-re, de mindenesetre és mindenképpen úgy, hogy a kormány szinte tervszerű halogatása dacára a bank mielőbb felállítsassék és ha talán ennek némi halasztást is kellene szenvednie a sok furfang folytán, az csak rövid elhalasztás jellegével bírjon és a gazdasági önálló berendezés előtt már tényleg az önálló bank meglegyen, mint egyik előkészítő és biztosító eszköze a gazdasági önállóságnak.

T. választó közönség! Ime a mai helyzetre vonatkozólag nézeteim, melyekre nézve önöket tájékoztatni tartottam kötelességemnek, beszámolóim tehát nem vonatkozhatik arra, amit az ország, vagy önök érdekében tehettem, mint Szeged város I. ker. képviselője. Aggodalommal teljes lelkemnek gondolatait tártattam csak önök előtt fel.

Politikámat illetőleg változásról szó nem lehet, azon program, mely mellett önök megválasztó bizalma folytán 1904. év május óta képviselőjük lehetek, nem változott, ma is hirdetem, hogy a közjogi harcok és jelszavak felretételével kell a meglévő alapon, egységes magyar nemzeti állam kiépítésének útjain haladni, megtalálva azon módokat, melyek a nemzetet királyával nem hozzák ellentétbe és melyek alkalmasak arra, hogy a Közép-Duna mentén európai egyensúly szempontjából is szükséges nagyhatalom keretén belül kiépítsük a magyar nemzeti államot, a maga egységes magyar nemzeti jellegével, mint megingathatatlan bástyáját a dinasztia trónjának, hosszú jövő századok viharai között is.

A magyar állam ez idő szerinti állami alakulásának alapjai az 1791—1848. és 1867. évi alkotások. Ezek egymást folytatólagosan kiegészítő és a jövőt tovább fejleszteni hivatott törvények, melyeket éppen jövőnk érdekében egymással szembehelyezni nem szabad. A gazdasági és szociálpolitikai kérdések rendszeres és tervszerű és nem egyes csoportok és osztályok érdekeit szolgáló megoldása az az út, melyen haladnunk kell, mely uton való haladást nemcsak programomban 1904. évben, megválasztásom alkalmával, de azután is 1906-ban önökhöz írt levelemben, mint itt önök körében, nem egyszer hirdettem. — Sajnos, három év óta szinte nem csinálunk egyebet, mint az ellenkezőket. Nem építünk, csak tákolunk, nem alkotunk, csak foltozgatunk, engedjük az osztályok és különböző érdekcsoportok között az ellentéteket nőni, nem azt oldjuk meg, ami az egységes nem-

Napernyőket

== a legolcsóbban lehet vásárolni ==

KOHNIGNÁTZ

női férfi divat és rövidáru üzletében.

Telefon 129. Telefon 129.

zet érdekének megfelel, hanem itt-ott talán csak azt, ami egyes érdekcsoportok számára kedvezőnek látszik.

Az emberi nem közös munkáját (annak nagyban egyéniségei) az egyes nemzetek végzik, fegyverük az a szellemi és erkölcsi erő, melylyel a jelenben bírnak. — Tehát e részben ok nélkül támaszkodnának, vagy hivatkoznának csupán fényes múltjukra és ősi származásuk előkelőségére. Éppen azért a nemzet körén belül az egyének saját ereje és érdeme által lehet és szabad érvényesülni. Így az egyes osztályoknak és hozzá tartozó egyéneknek meglevő érdeme adhat súlyt és szerezhethet előnyöket. Demokratikus szellemre és alakulásra van szükség liberális irányzattal. Nem szabad, hogy egy osztály, vagy érdekcsoport fegyverei segítsék az egyest súlyra és érvényesülésre, minden saját egyéni érdeme nélkül. Az általános választójog behozatala mellett egy ilyen egészséges, demokratikus, liberális alapelveken nyugvó pártalakulásra van szükség, ha azt akarjuk, hogy az a csőd, mit a koalíció magára idézett, a nemzetet is magával ne ragadja.

Fog-e e ez sikerülni a most folyó tárgyalások rendjén, vagy sem, megállapítani nem tudom, lesz-e a vezetőkben elég bátorság a nemzet, a haza érdekét előbbre tenni egyéni érvényesülésüknél, lesz-e elég erejük nem azt keresni ami előnyt nyújt a hatalom birtoklása, mint inkább azt, hogy mit ró rájuk, mily köteleességeket az elvek tisztasága és az ország érdeke.

Tisztelt választó közönség! Talán nagyon hosszúra is nyúlt és sok vonatkozásban talán nnalmas és vontatott előadásomért szíves bocsánatukat kérem. Én vagyok és maradok, aki voltam, azokkal a nézetekkel és törekvésekkel, melyeket önök előtt először kifejtteni 1904-ben, midőn bizalmukkal megtiszteltek, szerencsés voltam. Ha önök is a változott idők dacára nézeteiknél megmaradtak és bizalmukkal továbbra is megtisztelnek, úgy azt hálás köszönettel veszem tudomásul.

Kérem azonban, gondolják meg, hogy nem mindig az tesz hazájának szolgálatot, ki a hatalmat kezelve a máról holnapra hullámzó érdekeknek kielégítésével intézi az ország ügyét, de talán az is, ki nehéz és komoly pillanatokban őszintén és tisztán mondja el az igazságot.

Sabulya Mihály

kelmefestő-, vegyi-ruhatisztító- és plissirozó-intézete Nyiregyházán,

Pazonyi-u. 13. Trinyi-szálló udvar.

Fest bármilyen színeket, tisztít női és férfi ruhákat, függönyöket, himzés és napernyőket, kezttyüket, plisseroz pongyolákat, gyermekruhákat és fodrokat a legjutányosabb árban

A városok háztartásának rendezése.

— A kongresszusi határozati-javaslat tervezetének ismertetése. —

Lukács Ödön Nagyvárad városi pénzügyi tanácsos, annak részletezése után, hogy az állami életben minő fontos szerepet játszanak a városok, kifejti annak szükségességét, hogy a városok fejlődésénél a tervszerűségnek kell dominálni, hogy várospolitikai programot kell alkotni s ennek megvalósításával a városokat anyagi szempontból odafejleszteni,

hogy azok feladataiknak kulturális és gazdasági téren a jövőben megfelelhessenek. Ez után rátér a magyar városok háztartásának rendszeres ismertetésére. Kimutatja és részletezi a magyar városok vagyoni helyzetét, tiszta vagyonát és tartozásait. Vagyoni fejlődésük tekintetében összehasonlítást tesz a multtal. Analizálja a városok bevételeit és kiadásait. Mennyit vesznek be és költenek el összesen az egyes címeken. Művének e része a városok háztartásának legpontosabb statisztikáját fogja adni, melyhez az adatokat maga szerezte be és dolgozta fel olyan részletességgel és alakban, hogy e statisztikából a városok háztartásával foglalkozók sok tanúságot merithetnek. E statisztika megalkotásával házaspótló munkát végezett, mert a városok háztartási adatairól joient ugyan meg régebben egy mű, de ez tisztán csak a városok egy évi költségvetését mutatta be nyers egymásutánban.

E statisztikai rész után kimutatja, hogy az állam most a városok háztartásához minő összeggel járul és kiterjeszkedik annak bizonyítására, vajjon ez a hozzájárulás segélynek minősíthető-e vagy sem. Általánosságban változja az okokat, amelyek a városok háztartásának mai rendtelenségét okozták. Ennek keretében rámutat a közigazgatás nagy fejlődésére és részletesen megvilágítja azt is, hogy az újabb törvények minő újabb terheket róttak a városokra s így a városi adminisztratio teendői mennyire megsaporodtak. Szembe állítja azután e tényekkel azt, hogy az állam nemcsak hogy nem volt segítségére a városoknak ezen áthárított teendők végzésében, hanem újabb törvényekkel elvonta még bizonyos jövedelmöket is s ezzel a városok háztartását lehetetlen helyzetbe hozta.

Ezután rátér a rendezés eszközeinek ismertetésére. És pedig ismerteti azon eszközöket, amelyek rendelkezésükre állanak, illetve önerejükben előteremtendő és változja a törvényhozás feladatait a városok financiainak javítása érdekében. Utóbbinál különösen fontos és szükséges állami teendők tartja egy új városi törvény megalkotását. Kifejti tehát azokat az irányelveket, melyeket e törvényben a városok háztartási és vagyonkezelési elvét illetőleg követni illetve realizálni szükséges volna.

Minthogy pedig a gazdasági élet érdekei az autonomia jogi szerkezetének ugyszólván minden részével érintve vannak és befolyásoltatnak, ebből kifolyólag nemcsak azon irányelveknek a megjelölésére törekszik, amelyek egy új városi törvénynek szorosán a háztartásra vonatkozó részében lefektetendők volnának, hanem azon irányelveket is kijelölni kívánja, amelyek a közbizalmi és szervezeti rész keretébe tartoznak.

* * *

A városok háztartásának rendezése tárgyában a kongresszus elé terjesztendő határozati javaslat a következő:

A magyar városoknak 1909. év május hó 21-én és következő napjain Budapesten megtartott kongresszusa aggodalommal észleli a városháztartási viszonyok fokozatos romlását. Amellett, hogy a városok vezetősége az intensív városi gazdálkodás ösvényén halad és igyekszik felfogni a kommunális javára a közel fekvő gazdasági erők forrásait, az újabb és újabb szükségletek kielégítése mégis áthidalhatatlan nehézségekbe ütközik. A városi pénzügyi viszonyok ezen sivárságát és erőtlenségét praegnansul igazolja, hogy a rendelkezésre álló készletek mindenütt felemésztettek s az adózó képesség is annyira kimerült, hogy a jövő terheinek hordozásánál számításba ez alig vehető.

A magyar városokban élő adózó polgár ugyanis a községi lakók 71 korona évi megterhelésével szemben ma már átlag 200 kor. közvetlen állami és községi adóterhet hord s ezzel oly súly nehezedik rá, amely erejének nagy részét már is felemészti. Kritikussá teszi a helyzetet, hogy épen akkor lépnek fel a pénzügyi bajok, amikor egész-

séges közszellem, a tisztult közfelfogás a modern haladás útjára terelte a városokat s így a megfelelő anyagi erő hiánya a stagnatio természetellenes állapotába visszakényszerithetné őket.

Ama nemzeti és városi érdekek, amelyek a városi pénzügyek egészséges fejlődéséhez fűződnek, arra indították a magyar városok országos kongresszusát, hogy a mai helyzet állását, a fennforgó nehézségek okait és körülményeit megvilágítsa, de megjelölje azokat az irányelveket is, amelyek a városi pénzügyi helyzet javítása érdekében követendők, illetve alkalmazandók volnának.

Minden önámításról és gazdasági érdekeltségtől távol, elfogulatlan nézőpontból vizsgálva a helyzetet, megállapítja az értekezlet, hogy a mai állapot aggasztóra fordulását sietteték ugyan a közigazgatási életben helylyel-közzel fellépő kóros tünetek, mint a burokratizmus, konzervatív felfogás, a tervszerűtlen városi politika, a kellő takarékosság hiánya stb. A bajt azonban nem ezek idézték elő. A most felsorolt okok csak hátrányára szolgáltak a városnak, gazdasági életét azonban válságba nem ezek sodorták. A városi közület körén kívül eső tényezőnek, az államnak, pozitív rendelkezései, egyoldalú jogalkotó munkája s önző gazdasági politikája taszították a városokat abba a helyzetbe, amelyben — ma már elmondhatjuk, — saját helyi feladataik ellátására képtelenek.

Ismerve ilykép a baj genezisét, amint az önmegismerés erejével gyógyítani igyekszik a városi közélet itt-ott fellépő betegségeit s oda törekszik, hogy a közbizalmi növelése, céltudatos és intensív kezelése, a községi industrializmus kifejlesztése, a községi financiaik öntudatos kimunkálása által a helyzetet javítson, épügy igényt emel az iránt is, hogy az állam az összefüggő és láncolatlan intézkedések egész sorával támogatására siessen a városoknak.

Az önkormányzati jog szabályozza a városi gazdasági életet, az autonomia terjedelme és tartalma lényeges befolyást gyakorol a városok háztartására. A mai válságos állapot előtérbe tolja tehát a városi autonomia reformját, illetve szükségli az új városi törvény megalkotását.

A magyar városok országos kongresszusa ilykép állást foglal egy új városi törvény megalkotásának szükségessége mellett és az alkotandó törvénnyel szemben a városok háztartásának rendezése érdekében a következő kívánalmakat állítja fel:

a) a vagyon kezelésnél általában szabadabb mozgás engedtessek; az ingatlan szerzés vagy eladásra vagyoni helyzetükhöz mért értékhatáron belül s természetesen a nyilvánosság legteljesebb betartásával a városok felsőbb jóváhagyás nélkül jogosítottak legyenek;

b) amennyiben vagyonjogi ügyekben hozott határozatok kormányhatósági jóváhagyásra szorulnak, az érdemleges döntés rövid határidőhöz köttessék;

c) a költségvetés egyes tétellei közötti hitelátruházás (virement) engedélyezésének joga az önkormányzat képviselőit ruháztassék.

A felügyeleti jog szabályozásánál általában irányelvül szolgáljon, hogy csakis a városok törvényesen megállapított hatásköre betartásának ellenőrzőségig terjedjen.

A felügyeleti jognak ily módon történő szabályozása feltétlenül szükségessé teszi azt is, hogy az autonomia terjedelme szabatosan körülírassék, az önkormányzati és államhatalmi hatáskörök élesen elhatároltassanak.

Szükségét látja ennek a kongresszus nemcsak a hatásköri összeütközések elkerülésének érdekében, de a jogok és kötelezettségek kijelölésével járó előnyök miatt is.

Ez alapon elvként állítja fel a kongresszus, hogy az új városi törvényben mindazon teendők, amelyeket a városoknak át ruházott hatáskörben az állam helyett és an-

Napernyők, Ruhadiszek, Blousok és Divatcikkek nagy választékban érkeztek!

S T E R N S Á N D O R
uri- és női divat, kézimunka üzletében Nyiregyházán,
Pazonyi-utca 2. Ugyanott himző nyomda
— divatos mintákkal. —

nak érdekében teljesíteniök kell, taxative felsoroltassanak s ezáltal az autonomia feladatkoron kívül eső teendők a városokra csak a pénzügyi megterhelésre nézve előzetesen létrejött megegyezés után legyenek a jövőben utalhatók.

(Folyt. köv.)

Lóverseny Nyiregyházán.

A múlt vasárnap délutánján folyt le a Szabolcsvármegyei Gazdasági Egyesület által a huszárok nagy gyakorlóterén rendezett lóverseny, mely az idén is szép erkölcsi sikert hozott a buzgó egyesületnek. Ami az anyagi sikert illeti, annak, ahogy mondani szokták: „befütyölt” a csunya időjárás. Szél, eső, hideg, mintha összeesküdtek volna a nemes sport ellen, egymást váltogatva gyötörték a kinnlevőket és riasztották el az itthonmaradottakat. Maga a verseny, leszámítva azt, hogy gróf Vay Arthur az V. futamban leesett és hogy indítás után is adtak el tikeket, minden zavaró körülmény nélkül ment végbe.

A Gazdasági Egyesület 600 koronás díját Kintzig J. Remény II. lovával nyerte el. Lovagolta Czárán J.; a 200 koronás díjat Szkenderovich Guerier nevű lova, melyet gróf Vay Arthur lovagolt. Tot.: 5:8.

A földműv. miniszter 800 koronás díját Liptay B. Windsbrauz nevű lovával nyerte el. Lovas br. Neumans; a 200 koronát gr. Merweldt M. Orgazdája, melyet gr. Vay Arthur lovagolt. Tot.: 5:13.

Szabolcsvármegye tiszteletdíját: Szkenderovich Querrierjével vitte el, lovagolta gróf Vay Arthur. Második lett Rózsa Béla „Gyöngyöm” nevű lova. Lovasa Horváth József. Tot.: 5:14.

Az akadályversenyben a földműv. miniszter 1100 kor. díjáért ketten „küzdöttek”: br. Neumans és gr. Vay Arthur. Első lett Liptay Béla Marastonija, melyet br. Neumans lovagolt, második lett gr. Merweldt M. Fortuniója. Tot.: 5:8.

Az urlovasok szövetkezetének 800 koronás díját (Gátverseny) Liptay B. vitte el Magas nevű lovával, melyet br. Neumans lovagolt. Második lett Nevermore, Zsivanovits E. lova. Jutalma: 200 kor. Tot.: 5:9.

A mezőgazdák sikerversenyére a Gazdasági Egyesület díjáért kilenc szabolcsvármegyei gazda állott ki. Az első díjat (100 kor.) Dienes Gerzson, a másodikat (30 kor.) Zathureczky József, a harmadikat (20 kor.) Zathureczky Mihály vitte el. Lovagolt még Horváth József, Bucsa József, Kóka Poldi, Bodnár András, Goreis András és Galat József.

A versenyen a kellemetlen időjárás miatt aránylag kevesen voltak, de a hangulat azért elég élénk volt, amiben nagy érdeme van Balog Bandi derék zenekarának, mely verseny közben szebbnél-szebb dalokkal szórakoztatta a közönséget.

Séta a városban.

A kártyázó város — A nyiregyházi terménypiac hiénái.

A Szabolcs múlt heti számában városunk irodalmi életéről írott soraimra többen adtak viszhangot olyanok, akik már nagyobb idő óta szívják a város levegőjét s így járatosabbak bizonyos helyi kérdésekben, mint e sorok írója, aki mindössze egy fél esztendő óta töprenghet a nyiregyházi megoldatlan kérdéseken. E megjegyzések abban találkoznak, hogy szinte nevetséges Nyiregyházán író és irodalomkedvelő emberek egyesüléséről beszélni, ahol a kártya teljesen lekötötte az emberek minden szabad idejét. És — fájdalom — ezek a megjegyzések nagyon is igazak. Itt, ahol alig akad valami nemesebb szórakozás szinte önkénytelenül, sőt kényszer-

rülve fordul a legveszedelmesebb s egészségi szempontból is legkárhóztatosabb időöltéshez mindenki, aki nem képes alvással tölteni a szabad idejét. Csattogtatják az ördög bibliáját a kávéházakban, körökben, vendéglőkben s mindenütt, ahol már két-három úr a vinkó mellé telepedik. Görnyedt háttal, dohányfüstben szedegetik elő és adogatják tovább a nehéz munkával keresett pénzdarabokat, amelynek fogytával szidják az öreg apját is annak, aki a kártyát kitalálta, de azért újra neki ülnek, mert nem tudják mivel elütni a sivar, egyhangú nyiregyházi estéket. Halvány vigasz, hogy az évek egy igen kis részében elsőrendű színelőadások vannak városunkban, mert bizony aki egész éven át a kártyaasztalhoz van kötve, nehezen szánja rá magát, hogy szakítson régi, démoni ideáljával. Legtöbbször mondhatnának erről a dologról azok, akik szellemileg éienkőbb, kulturai tekintetben előre haladottabb városból kerültek ide s akik néhány, odahaza unottan eltöltött éjszaka után felfrissülést remélve éppen olyan kártyások lettek, mint a régebben megtelepedett nyiregyháziak. És ennek a bajnak az orvoslása végett hiába fordulnánk a hatóságokhoz, hiába irogatnának a lapok méteres cikkeket, hiába zárnák be a kártyaodukat, nem segítene itt semmi intézkedés. A minden nemes szórakozási mód nélkül való város nem képes egykönnyen megszabadítani magát az ősi átok igájából; az unalom elkeseredetté tesz itt mindenkit, az elkeseredett ember pedig mint mentőeszközhöz nyúl a kártyához, mely sok-sok veszedelme mellett is képes minden egyebet feledtetni, elsősorban pedig magában a kártyában rejlő veszedelmeket. Nagy átalakulásnak kell itt végbemennie, hogy az emberek elforduljanak a kártyától. Meg kell változnia a társadalomnak, a város képének és sok-sok, ferde irányban haladó intézménynek. Amit a jelen körülmények között mégis meg lehetne, sőt meg kellene tenni, az, hogy legalább a kártyázó helyek számát csökkentsék, a szellemfejlesztő intézmények számát pedig szaporítsák. Rendszeresíteni kellene rendes irodalmi, zenei estéket semmi, vagy igen kevés belépő díjak mellett és gondoskodni kellene egy nagy, nyilvános könyvtárról, amilyen minden valamire való városban nem egy, de több is található. Kerestül vihető volna az is, hogy a nagyobb kávéházakban, melyeket a közönség az újságokért keres fel és ahol társaságot vél találni, ahol gondolatait kicserélje, csupán a kártyaszobában engedjék meg a kártyázást, hogy a közvetlen, véletlen szemlélés által senkise legyen kitéve a kísértésnek, ha azt egybéként nem keresi. Ma például ha bemegy az ember a legnagyobb nyiregyházi kávéházba, újságolvasó, csendesen elbeszélgető urak helyett a kártya körül összegűjt, töprengőképű csoportokat lát s már ez magában is annyira lehangoló, hogy aki nem kártyás, undorodva hagyja el az ilyen helyet. Reméljük, hogy legújabb, tágas, szépen kidíszített kávéházunkban nem ez az élet fogja járni.

*

Nagy elkeseredéssel panaszoalta el a héten egy helybeli úri nő, aki maga szokta reggelenként bevásárolni az ebédkészítéshez szükséges piaci dolgokat, azt a türelmetlen jelenséget, melyből tisztán kiviláglik, hogy miért van olyan drágaság a nyiregyházi piacon.

„Reggelenként meglehetősen korán szoktam kimenni vásárolni — panaszolja az illető uriaszony, — hogy hozzájuthassak a vidékről jövő elárúsítók terméneivel. Végig megyek a piacon, ahol bővíben van zöldség, tojás, tejföl, vaj és minden, amit csak keresek, de ne adj Isten, hogy bármelyik vidéki elárúsítóhoz hozzá férhetnék. A vidéki elárúsítókat körülguggolják a helybeli kofák, akik árverési hiénák módjára rávetik magukat a vidékiek terméneire és olcsón összevásá-

rolják azokat, hogy aztán maguk drágábban adják el. Tolakodásukkal igazán kofamódra ellőkdösik a háziasszonyokat s nem egyszer hallatlan gorombaságokat kell elszenvedni tőlük azoknak, akik a vidékiek révén olcsóbb terményekhez szeretnének jutni. Ez ellen ebben az amúgy is hallatlanul drága világban tenni kellene valamit, mert mégis csak képtelenség, hogy a helybeli kofák erőszakoskodásaikkal teljesen hatalmukba kerítsék a nyiregyházi terménypiacot.”

Eddig az úrinő elkeseredett panasza, mely után felmerül a kérdés, hogy hát mit is kellene itt tenni? Én azt hiszem, hogy ezt a kérdést igen egyszerűen úgy lehetne megoldani, hogy a város külön piacra terezné a vidéki elárúsítókat és külön piacra a helybeli kofákat, egymástól olyan távolságba, hogy legalább ez a távolság megnehezítse a vidékiek rögtöni kizsákmányolását.

A „Nyiregyházi Takarékpénztár Egyesület” földbirtokokra és Nyiregyháza város főbb forgalmi vonalain fekvő, szilárd anyagból épült lakóházakra

törlesztéses kölcsönöket ad 15-től 65 évig terjedő időre a legjutányosabb feltételek mellett.

Részletes felvilágosítással bár-mikor készséggel szolgálunk.

A „Nyiregyházi Takarékpénztár Egyesület” igazgatósága.

Színház.

Thália témploma rövid pár hétre daltól, táncról, vidámságtól hangos, eljöttek a színészek és mi, mint egy horoskopen át végig fogjuk szemlélhetni a modern színműirodalom egy éves termékét — gyorsan — lázasan, egyik újdonságot a másik után, nem engedve mélyebb hatást egyiknek sem.

Az első napok a pajkos muzsának vannak szentelve, az operetteknek. Én nem értek a rendezéshez, de megfoghatatlan, miként fásazthatják magukat az énekes szereplők ennyire? Bizonyosan belső okai vannak ennek.

Csütörtökön a Hódító keringő került bemutatásra. A zene Zichretről való és ezzel minden el van mondva. Hamisítatlan wieni zene, apró jelentéktelen, itt-ott fülbemászó polkák, mars-ok, egy-egy csinos couple, majd a rövid, „hódító waltzer,” — az ember emlékébe nem nyomuló szöveg: ez az egész. Kedves volt a „herceg” románca, és Anikó néhány száma. Az előadás színes, mozgalmas friss volt. Rózsa Lili és Horváth Kálmán jókedvűek voltak, és különösen a II. felvonás kiválóan sikerült. Csinos és kedves volt Gyöngyi Jolán Aniko szerepében, nem kevésbé Bárdos Irma, a grófnő szerepében. Figyelemre méltó komikum nyilvánul Nádor Zsigában. Gyöngyi egy hamisítatlan bécsi fiakkerost mutatott be. Kemény Lajos itt-ott distonált, ellenben a zenekar sok figyelmetlenséget és elhangolást tanusít. A Perczel nővérek táncát mindig szívesen fogadja közönségünk. A színtér teljesen megtelt.

Mennyivel különb, mennyivel magasabb színvonalú operette volt a pénteken előadott Csók király, Stojanovics operettje. A libretto romantikus, és a zenészművek értékesek. Az első felvonás eseménydus, tarka, mozgalmas

Kreisler Simon
Nyiregyháza.

Telefon 138.

Telefon 138.

Ajánlja dúsan felszerelt, kizárólagos szőnyegáru raktárát, ahol mindennemű szőnyegek, függönyök, ágy- és asztalterítők, linoleumok, gyökérszőnyegek, valódi besztercebányai gyapot-pokrócok **a legolcsóbb árakban beszerezhetők.** — Ugyanott egy teljesen jókarban levő **beteg-tolókosci** jutányos árban eladó.

Royal-Orfeum hetenként oly mesés ujdonságokkal kedveskedik a közönségnek, hogy program számairól teljességben egy külön rovatban volna csak lehetséges referálni. — Heti slágerét a bécsi Hölle Társulat előadásai képezi: Mela Mars, Rudolf Östreicher, Gizella Marien, Victor Norbert oly mesés művészi tehetségek, hogy az egész kontinensen a közönség elismerését joggal kiérdemelték. — Estéit betöltő többi számai: Nevelő ur, A mangorló, Nemzetközi primás, Ágyról-ágyra, stb. stb. oly kedves bohóságok, mely fölírzza a publicumot szürke, egyhangúságából. — Egy szóval, földieim ha a fővárosban szórakozni akartok, az csak úgy lesz teljes, ha ezen előadásokban gyönyörködni el nem mulasztjátok. —

Arlejtés. A nagykallói elmeegógyintézet élelmészeti cikkek szállítására jun. 14-én arlejtést tart.

Eltűntek. Lakatos Imre dombrádi kisgazda, Urbán János és Tóth János bükönyi gazdálkodók, Bodnár István kemecsei tartalékos gyalogkatoná, Sipos Dániel demecseri cipészinas nyomtalanul eltűnt. Országosan körözik őket.

Tűzek. Veszedelmes tűz keletkezett szerdán a Körte-utcán, amidőn Oláh Gézának egy melléképülete égett le. A napokban a Nagylapason megégett a kertflóház és a Szemesháza tanyán több épület esett a tűz martalékává.

A Sóstó megnyitása alkalmából hozzuk, hogy vasárnap az országos fürdőügyi kongresszus Budapesten kimondotta, hogy csakis a közönség kényelmének fokozása, célszerű építkezések és olcsó élelmész által lehet a fürdők további fejlődését biztosítani. 201 magyar fürdőnek a múlt évben 188226 belöldi és 28121 külföldi vendége volt.

Iparosaink figyelmébe. A munkás biztosító-pénztárak a tagdíjakat a veszélyeztetési táblázat szerint vetik ezután ki. A minister 635 üzemet osztályozott és az iparosoknak áll érdekében hogy a kimutatásokat ellenőrizték, hogy üzemiük a ministeri utasításnak megfelelőleg osztályoztatott-e? A táblázat az ipar-testületben megtekinthető.

Horribilis államsegély egy fogyasztási szövetségnek. Darányi Ignác földmívelési miniszter a Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület fogyasztó és értékesítő szövetségének csekély 20.000 korona segítséget adott, még pedig 10.000 ezer koronát egyszersmindenkorra, 10.000 koronát pedig építési hitel fejében. Csak azt köti ki a minister, hogy az alapítókét legalább is a szubvenció összegére emeljék. A szövetség részjegytőkéje ugyanis mindössze 4600 K, az állam tehát majdnem ötször akkora tőkével járul a szövetség fenntartásához, mint amennyit a tagok eddig összehoztak. Mondja aztán valaki, hogy a fogyasztási szövetségeket nem támogatja az állam az összes adófizetők rovására.

Helyszínelés Kemecsen az 1885. évi 20. tc.-ben alapuló helyszínelés f. hó 14-én vette kezdetét.

Szállítás a nyiregyházi katonaságnak. A kassai hadtest és ottani honvéd parancsnokság pályázatot nyit a munkácsi, szatmári, m. sziget, nagykarolyi és a nyiregyházi csapataink szalma, széna, zab és kőszén, tűzifa szállítására. Az erre vonatkozó hirdetményről bővebb tájékoztatást nyújtanak a laktanyák parancsnokságai.

Politikai Magyarország. Szász József képviselő egy csoport neves politikus közreműködésével vállalkozott egy 3 kötetes nagy munka megírására, melyben az Árpádok korától kezdve a jogfolytonosság talaján állva bizonyítja a nemzeti küzdelmünk jogosságát és szükségességét. Prospektust a Budapest, Rákóczi-ut 81. sz. a levő szerkesztőség küld.

A városközi telefondíjak szállítása. A kereskedelmi m. kir. kormány hajlandónak mutatkozik az egymáshoz közel fekvő, de inter-

urban viszonylatban levő oly városok távbeszélő díjait leszállítani, mely városok egymás közötti távbeszélő forgalma azt indokoltá teszi feltéve természetesen, hogy az áramkörök terheltségi viszonyai azt lehetővé teszik s a díjleszállítás következtében várható forgalom megnövekvéséről előzetes tájékozás szerezhető. — A debreczeni kereskedelmi és iparkamara megkereste ez ügyben városunk testületeit, hogy működjenek közre saját körzetükben a viszonylatok felderítésére és, hogy indokolt kérelmüket a forgalmi adatok megvilágításával mielőbb terjesszék be.

Bortermelők figyelmébe. Egy olasz feltaláló olyan találmány birtokában van, amely állítólag a bor finomságát és állandóságát megőrzi és változatlaná tenni alkalmas. Az érdeklődőkkel a feltaláló címét a debreceni iparkamara szívesen közli. Csak arra vagyunk kíváncsiak hogy mit szólnak ehhez a magyar bortörvény készítői.

Élve eltemetve, és még más sok művészies ujdonság kerül előadásra az „Apolló”-ban, vasárnap és hétfőn.

A sóstói furótkut, 21 napi gőzüzemű huzás után naponta 25 ezer liter vizet szolgáltat.

A gimnázium gyásza. Kresztyánkó Mihály VIII. oszt tanuló tífóvészben meghalt. Temetése tegnap nagy részvét mellett ment végbe.

Gyermeknap. F. hó 11-én tartották meg városunkban a gyermeknapot. Az urnánál be-

folyt 1254 korona, amelyhez még hozzá jönnek a kereskedők adományai. Általános sajnálkozást kelt, hogy a mozgalom lelke, gróf Vay Gáborné nem lehetett jelen, mivel a munkácsi menhely megnyitásánál nagy beszédet tartott és a közben meghalt.

Iskolák ünnepe. Csütörtökön az ág. ev. iskola növendékei megtartották a madarak és fák napját. Hétfőn pedig az általános majális lesz megtartva.

Az országos középiskolai tanáregyesület tudatja, hogy siófoki szünidei konviktusába napi 3 kor. díjazás mellett felveszi a helybeli főgymnasium növendékeit is. (Jelentkezni lehet Budapesten Kallós Edénél Váci u. 45.)

A katonai nevelőintézetek és a flumei tengerészeti akadémiára vonatkozó tájékoztató iratok, a felvételi hirdetményekkel együtt, a szolgabíróknál és a polgármesteri hivatalban közszemlére vannak kitéve.

Szerkesztői üzenet.

L. Gy. Bpest, K. A. Helyben, Dr. S. J. A.-M. Technikai okokból maradt ki. Jövő számunkban hozzuk. Üdvözlét.

Z. Gy. Színház. Helyben. Sajnálattal nem hozhatjuk. Később jött. Jövőben a kéziratosokat legkésőbb péntek délutánra kérjük.

Telefon 115.

Telefon 115.

Kávéház megnyitás!

Ezúton is van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a g. kath. egyház palotájában egy impozáns és előkelő kávéházat rendeztem be és azt „Pannonia” cím alatt e hó 15-én szombaton este megnyitom.

Midőn ezen kávéház berendezésére elhatároztam magam, számoltam a n. é. uri közönség műzülésével, semmi költséget és fáradságot nem kiemlém, hogy minél fényesebb és legjobbat nyújthassak.

E kávéház a város uri családjainak találkozó helye lesz.

Berendezése valósággal látványosságot képez. A kávéháznak technikai vezetésére szintén a legnagyobb gondot fordítom. **Szakavatott elsőrangú kiszolgáló személyzet áll a közönség rendelkezésére, saját, valamint üzletvezetőm felügyelete mellett.**

A kávéházban gondoskodva van arról, hogy az családi összejövelekre is alkalmas legyen, amiért is a hölgyközönség, valamint az urak szórakozásával minden irányban gondoskodva lett.

Naponta a budapesti tőzsde árfolyam jelentése déli 1 órakor a kávéházban ki lesz függesztve.

Magyar, német, francia és angol lapok, folyóiratok, hadseregi cím és névtár áll a közönség rendelkezésére.

Kényelmesen és fényesen berendezett női szalonok, játékterem, biliárdterem és íróasztalok felszerelésekkel.

A megnyitás első napjaiban Hamza Gyuszi nagyváradi hírneves zenekara fog esténként hangversenyezni.

Reggeli előfizetés: kávé vajjal havi 8 koronáért lesz kapható, Pannonia vacsorák.

A mélyen tisztelt uri közönség szives támogatását és pártfogását kéri

teljes tisztelettel

Grósz Ödön

a „Pannonia” kávéház tulajdonosa.

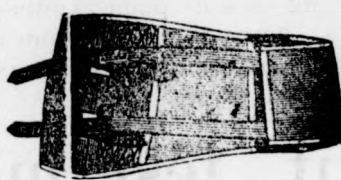
Sérvbajosok ne mulasszák el a legújabb szabadalmazott

Blumberg-féle

Sérv-záró

beszerzését, mely új találmány minden eddigi sérvkötőt felülmul, 16 koronától feljebb.

Lágyéksérvkötők 6 K-tól feljebb a legfinomabbig.
Haskötők Kézmárszky tanár szerint minden árban.
Havikötések 2 koronától feljebb.

Suspensorok 56 fill.-től feljebb.

Betegápolási cikkeket eredeti gyári árban szállít

Óvszerek tucatja 2 koronától feljebb a lehető legfinomabbig.

Irrigatorok 2 K 40 fill. feljebb

Görcsérharisnyák értágulás ellen 3 K 60 fillértől feljebb. Ujdonság!!! Varrás nélküli gummi harisnya!!!

BLUMBERG JÓZSEF

orthop. kötszerész Nyiregyháza.
Telefon szám 96.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
HLATKY-SCHLICHTER GYULA.

Nyilttér.*)

Táncmesterek Közlönye. Dénes Mór a Magyarországi táncitanítók egyesületének jegyzője fenti cím alatt új szaklapot adott ki, melyet érdekeik előmozdítása céljából minden szolgabírói és rendőrkapitányi hivatalnak ingyen küld meg. A lap havonta 2-szer fog megjelenni, előfizetési ára félévre 5 korona. A szerkesztőség és kiadóhivatal Budapesten IX. Márton utca 20 szám alatt van.

Órák és ékszerek, valódi ezüst, chinai és angol ezüst dísz tárgyak, evő eszközök, alkalmi ajándékok igen jutányosan és felelősség mellett beszerezhetők Vrabcz órák- és ékszerezésnél, Nyiregyháza, Iskola-utca 8.

Menyasszonyok és vőlegények, valamint Debreczenen keresztülutazók és arany ezüst és ékszer ajándéktárgyak beszerzése előtt állók figyelmét felhívjuk a Lőfkovits Arthur és Társa arany, ezüst, óra és ékszerárú üzletére, mely Magyarországon a legnagyobb s Debreczenben a Piac-utcán van.

Klein Herman női- és férfi- divat üzletét a Tokaji-utcán a Hohe-féle cukrászda mellett (Erdey ház) ujonnan berendezve megnyitotta.

Gépirási munka és sokszorosítás felváltatják, cím a kiadóhivatalban.

Bámulatos katása van már 2—3 napi használat után a **Lányi-féle LILJOMTEJ-CREMNEK**, mert a legrövidebb idő alatt eltünteti a szeplőt, májfoltot, pattanásokat és a bőrt bársonysimává és üdévé teszi.

1 tégely ára 1 korona.

1 drb Lilliomtej-szappan 1 korona.

1 üveg Lányi lilliomtej mosdóvíz 1 K 20 f.

1 doboz Ilona powder 70 fillér.

K a p h a t ó :

Lányi Dezső

„Magyar Korona“ gyógyszertárában
Városház-tér és Iskola-utca sarkán.

Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy francia és angol női-szabó műhelyemet Budapestről, hol 16 évig működtem, Nyiregyháza Vizi-utca 24. szám alá helyeztem át.

Beregi Malvin.

*) Az e rovatban foglalt közleményért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Azonnal kiadó
két szép nagy
udvari vagy utcai szoba.

∴ Bővebbet a kiadóhivatalban. ∴

Hársfalva gyógy-
fürdő.

klimatikus gyógyhely.

(Vasuti állomás.) Posta és távirtd. 230 méter magasságban fekszik a tenger színe felett. Fürdő idény május 1-től szeptember 30-ig. Gyönyörű fekvés, ózondús levegő. Hársfa és fenyőfaerdők. Kényelmes és olcsó ellátás, modern berendezés. Hidegvíz-gyógyintézet, sós és belégzőtermek. (Inhalatorium). Savanyúvizes és vasas ásványvíz-fürdők. Orvosi felügyelet alatt álló kitűnő vendéglők.

Gyógyvize kitűnő hatása

tüdőbajok, malária (mocsárláz), gégehörg és tüdőhurut, máj- és lépdegánatok, hólyaghurut, specificus a görvélyes csontbántalmaknál. Mindenféle idegbántalmak, fejfájás migraine histeria, szédülés, nehéz légzés, hipochondria vérbajok, köszvény, görvély, bujakor, delirium trem. potat. Női bajok, fémfolyás, sápkór, havi zavaroknál.

Részletesebb felvilágosítással szolgál
A fürdőigazgatóság
Hársfalva, Bereg megye.

Szolyvai gyógyvíz.

Elsőrendű szakférfiak vegyelemzése alapján lithion tartalmánál fogva kiváló hatású **köszvény-, vese- és hólyag-bajoknál, ugyszintén gyomor-, torok-, tüdő- és gégebántalmaknál.** Eredeti tulajdonságát éveken át megtartja a palackokban. Vasmentes, könnyen emészthető. Csiramentes. Borral igen üdítő ital. Megrendelhető:

Uradalmi ásványvizek bérletességénél
Szolyván (Bereg m.) Telefon 42—55
Budapesti főraktár: Édeskuty L., Erzsébet tér és
Wahlkampff és Görög cég V., Zoltán-utca 11.
Prospectust kívánatra ingyen és bérmentve.

SIRKÖVEK

mindenféle alakban és nagyságban
legolcsóbb árak
mellett kaphatók:

FÜHRER ZSIGMOND FIAINÁL
Nyiregyháza,
Vármegyeház-utca 5-ödik szám.

Nagy választék meglepő olcsó árak mellett.

HALMÁGYI SÁMUEL utóda

T. c. Hölgyközönséget tisztelettel értesitem, miszerint a tavaszi és nyári idényre a legdivatosabb

MODEL KALAPOK

Női- és gyermek felöltők, gallérok, köpenyek, ruhaaljak, pongyolák

nagy választékban megérkeztek.

E következő olcsó árak mellett kaphatók:

Legdivatosabb

Diszített nőikalapok 5 kor.-tól feljebb. Ruha aljak minden színben 10 kor.-tól feljebb. Pongyolák minden színben 8 kor.-tól feljebb. Lüstler köpeny minden színben 10 kor.-tól feljebb. Fehér csipke kabát 15 kor.-tól feljebb. Felöltők limónak, utazó és séta felöltők 18 kor.-tól feljebb. Gyermek gallérok és kabátok minden színben 8 koronától feljebb.

Gyász-ruhák, gyász-aljak, pongyolák, gyász-kalapok. Állandó nagy raktár Halmágyi utódánál.

Pontos, előzékeny kiszolgálás.

AMERICAN-SYSTEM.

Mister Székely
fogtechnikai műterme.

Amerikai különlegességek: mű-fogakban, fogsorokban, arany fogkoronák és hidmunkákban. Szájpadlás nélküli fogak. Javítások és régi fogsorok átalakítása
Fogorvos urak részére is elfogad
szakbeli munkákat

Kérem a címet megőrizni.

Magyar Nyugdíjbiztosító Részvénytársaság

Budapest, VII., Erzsébet-körút 24.

A magyar közönség régen érzi egy olyan intézmény hiányát, amely korra foglalkozásra és orvosi vizsgálatra való tekintet nélkül, csekély fizetés ellenében nyújtana **agykori nyugdíjat vagy özvegyi járadékot.**

Különösen a kereskedők, iparosok, gazdák, orvosok, gyógyszerészek, állatorvosok, mérnökök, magánhivatalnokok és alkalmazottak azok, akik örömmel üdvözölhetik a

Magyar Nyugdíjbiztosító r. t.

megalakulását, amely 10 évi díjfizetés után 50%-kal kezdődő és évenként 20%-kal emelkedő rokkantsági járadékot biztosít, ami 35 évi díjfizetés után feltétlenül esedékessé váló élethossziglan fizetett agykori nyugdíjjá válik. Ezen kívül lehet 60 éves korban esedékes nyugdíjjal, 10 évi díjfizetés után az életben maradó özvegynek fizetendő járulékot biztosítani, sőt azt is ki lehet kötni, hogy ha a férj 10 éven belül elhalna, özvegye a befizetett összeget csekély levonással vissza kapja.

Aki ezen **400.000 korona** befizetett részvénytőkével rendelkező vállalat meglepően előnyös táblázatai iránt érdeklődik forduljon bizalommal a

Magyar Nyugdíjbiztosító rt. szabolcs.

∴ vármegyei képviselőtársasághoz, ∴

mely, **Nyiregyháza Iskola-u. 3 szám alatt van**, ahol készséggel adnak részletekbe bele menő felvilágosítást.

Divatos sapkák minden színben.

Remek divatos Sport-kalapok.

Hirdetések

jutányosan felvétet-
nek a kiadóhivatal-
ban.

Legtökéletesebb!

STOEWER

Szilárd szerke-
zet. — Könnyű
::: kezelés. :::
Kivánatra dij-
talanul bemu-
::: tatjuk. :::

Lukács és
Schwarcz
BUDAPEST,
Váci-körút 60.

teljesen látható írásu
irógép.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.

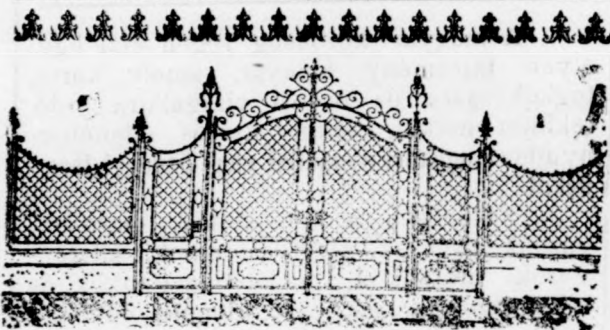
Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cseplőgépek, löher-cseplők,
tisztító-resták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek,
szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet jr.
kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-
morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes
aczel-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden
egyéb gazdasági gépek.

Képvisellete Nyiregyházán Májerszky Barnabás gépgyárosnál.

Nagy rak-
tár készlet **horganyozott**
tüskés sodronyból
különböző vastagságu és lukbőségű hor-
ganyozott sodronyonatból, baromfiudvar,
kert és utcakerítésnek; — Különböző
gyárt-
mányu **permetezőkből**
kivehető szélkazánnal; **Kun Mátyás-féle**
szőlőmegmunkáló kapa;
Bacher és egyéb gyártmányu ekék,
ekealkatrészek; épület és butor va-
salások, takaréktűzhelyek, kályhák
és minden a vasszakmába vágó cikkek
a legjutányosabb árak mellett

kaphatók:

FLEINER LAJOS vaskereskedőnél
Nyiregyházán.
(„Korona“-épület, Pazonyi-utca.)

Szőlőbirtokosok figyelmébe!

Tisztelettel értesitem az érdeklődőket, hogy nálam kaphatók a legjutányosabb
árakban esetleg részletfizetésre is a legjobb gyártmányu **Favorit, Gyöngyharmat,**
Korona s a mindezeket felülmúló

eredeti Attila (kivihető szélkazánnal) s a
valódi és világhírű

Eclair Vermorel szől- valamint az ezekhez szükséges és esetleg hiányzó per-
metező gépek metező részek. A permetezéshez szükséges ratifahánes
és rézgálic legelőnyösebben elsőrendű minőségben szintén beszerezhető.

Telefon 121 szám.

Teljes tisztelettel

Wasserman Sámuel. Nyiregyháza
Zöldség-tér 2

Guttmann Henrik

divatáru üzlete

✦ Nyiregyháza. ✦

A tavaszi idény beálltával nagyobb
mennyiségű honi és angol gyártmányu

férfi divat-szövetek

nagyobb mennyiségben megérkeztek,
melyek megtekintésére a tisztelt vevő-
imet meghívom.

Kiváló tisztelettel:

Guttmann Henrik.

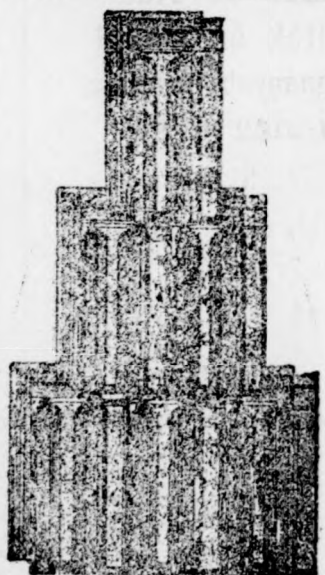
Steckenpferd lilionszappan
legjobb bőrfinomító, ugyszintén
szeplőelleni óvszer. Mindenhol
kapható.

Gőzeke bérszán- tást

vállal jutányos feltételek mel-
lett a **nagykaposi bér-**
gazdaság, posta és távirtda
állomás, **Polgár Szaboles-**
megye.

Szép nád

tetőfedésre alkalmas eladó.
Dr. Szöllőssi Béla Debreczen,
Péterfia.

Szabadalmazott Bohn féle te-
mézetes, vörös fedéleserép.

Bohn nagykikindai cserepe

legjobb minőségű fedélcserép,
legolcsóbb árak mellett.

Tessék árjegyzéket kérni.

Képviselők kerestetnek.

BOHN téglagyár, Nagyikinda.

A „Reclam” melyet Barna Béla szerkeszt f. hó 15-en változatos tartalommal és szokatlanul sikerült illusztrációkkal jelent meg. Egy újságjegyzéket is tartalmaz, mely eltér az eddigiektől annyiban, hogy szövegeket és hatá-
sos clichélyomatokat is tartalmaz. Annak a kereskedőnek, gyárosnak és iparosnak, aki üzletének fejlesztésére szívt helyez, el kell olvasnia ezen munkát, mely e szakmában egyedül áll. E lap időszakonként jelenik meg és megérdemli a támogatást, hirdető cégeknek pedig nélkülözhetetlen tanácsadója. A reklam mutatványszámot példányonként egy koronáért, kiadóhivatala Budapest, VIII. Bérkocsis utca 18. küld.

Új divat üzlet.

Van szerencsém a mélyen t. közön-
ség szives tudomására hozni, hogy

férfi, női divat, rövidaru és kézimunka

üzletemet Pazonyi-utca 6. szám alól Tokaji-utca 4. szám alá, a volt Teszter cukrászda mellett teljesen újonnan berendezve nyitottam meg.

Raktáron tartok

mindenféle férfi- és női fehérneműeket, zsebkendők, harisnyák, legujabb divatu övek, csipke, batiszt, selyem és zep-
hir blousok és zshipfonok, továbbá a legujabb divatu szines és fekete selyem ernyők és mindenféle ruhadiszeket.

Szabókellékekben nagy választék.

A m. t. közönség szives pártfogá-
sát kérve maradtam

teljes tisztelettel

KLEIN HERMAN

divat üzlete.

Tokaji-utca 4. Erdelyi-féle ház.

Alapított 1885-ben.

Lichtenberg Jakab

cipőkereskedésében

Nyiregyházán, (r. k. parochia-épület)
kaphatók:

a legegánsabb és legjobb minőségű

— **uri-, női-, fiu-** —
— **és gyermek** —
c z i p ő k.

Mérték utáni megrendelések valamint javítá-
sok elfogadtatnak.

Feltűnően olcsó szabott árak!

A Lendvai-féle Erzsébet krém

a legjobb arcszépítő és képfinomító szer
a világon

Három nap alatt eltünteti a szeplőt, májtoltot, vimmerlit az arcról, az arc és kéz bársonysima és fehér lesz tőle.

Az Erzsébet szappan elismert legjobb szappan, tisztítja és finomítja a bőrt.

Az Erzsébet puder kitűnő.

Erzsébet-krém 90 fillér

Erzsébet-szappan 90 fillér

Erzsébet-puder 1 K 50 f.

A legkisebb rendelmenyt is azonnal szállítjuk.

A levelet tessék így címezni:
Lendvai Testvérek drogeriája Ungvár

*** Tavaszi idényre megérkeztek ***

KREISLER SIMON

divat- és kézműáru üzletébe a legujabb női divat kelmék,
gyönyörű bluz- és ruhaselymek, delinek minden színben,
valódi angol mosózefferek és francia batisztok.

Nagy választékban gyapju szövetek uri és fiu öltönyökre,

mesés olcsó árakban.

*** Tisztelettel: Kreisler Simon. ***

Sirkövek

tíz százalékkal
olcsóbb
mint bárhol.

Goldberger Dávid
Nyiregyháza,
Kótaji-utca 5. szám.

Hajlított fa-, vas- és rézbutor nagy raktára.

Szabolcsvármegye legnagyobb

butoráruháza

Nyiregyházán, a Törvényszék mellett

Legujabb stilü palis-
sander, mahagoni és
fényezett háló és ebédlő
berendezések. A n g o l
úri- és női salon gar-
niturek. Ebédlő divá-
nyok.

Megfelelő árak. Pontos kiszolgálás.

Lefkovits Zsigmond.

BORBÉLY SÁMUEL

könyvnyomdája, könyv- és papirkereskedése és könyvkötészete

Nyiregyháza, Városház-palota.

Ajánlja a nagyérdemü közönség becses figyel-
mébe Szabolcsvármegyében legjobban felszerelt

írószerraktárát,

mely árszámítás tekintetében a fővárosi nagy
cégekkel versenyképes. Modernül berendezett
könyvnyomdáját és könyvkötészetét,
mely állandóan kitűnő szakerőkkel dolgozik.

Tessék árajánlatot kérni.